

Aan Provinciale Staten

DATUM	13 juli 2021	NUMMER PS	Voegt de griffie toe
DOMEIN	BDO	COMMISSIE	Bestuur, Economie en Middelen
STELLER	K. Simons	TELEFOONNUMMER	06 40987301
NUMMER	8227E9FD	PORTEFEUILLEHOUDER	R. Strijk

Onderwerp Statenbrief:

Werkzaamheden concernopgaveteam Circulaire Samenleving

Voorgestelde behandeling:

Ter informatie

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting

Met deze Statenbrief willen Gedeputeerde Staten inzicht geven in de werkzaamheden die het circulaire concernopgaveteam de afgelopen maanden heeft uitgevoerd en momenteel onderhanden heeft ten behoeve van de transitie naar een circulaire samenleving, naast de ontwikkeling van de beleidsvisie. Wij gaan met deze brief in op de verschillende bouwstenen die door het concernteam worden ontwikkeld om de opgave invulling te geven.

Inleiding

Tijdens de behandeling van de beleidsvisie Circulaire Samenleving 2050 in de commissie Bestuur Economie en Middelen (19 mei jl.) heeft Gedeputeerde Strijk toegezegd u nader te informeren over de lopende activiteiten van de concernopgave. De rol van het concernopgaveteam binnen de organisatie is om de transitie aan te jagen, te werken aan brede bewustwording en kennisontwikkeling, en de transitie transparant en meetbaar te maken. Daartoe verricht het concernopgaveteam verschillende werkzaamheden.

Meten is weten

Een belangrijke focus van het concernopgaveteam is monitoring. Waar hebben we het over als het om de circulaire samenleving gaat en hoe staan we er voor in onze organisatie en in onze regio? We hebben verschillende sporen uitgezet om deze vragen te verkennen.

- *Regionale monitoring*

Het concernopgaveteam heeft als kerntaak het verkrijgen van inzicht in regionale grondstofvoorraden en -stromen, en het koppelen van deze informatie aan onze drie beleidsdoelen: (i) verminderen van milieudruk, (ii) leveringszekerheid van producten, en (iii) een toekomstgerichte regionale economie. Welke grondstoffen kenmerken onze regio, bijvoorbeeld in termen van gebruik, afval of transport? Hoe hangt een bepaalde grondstof samen met biodiversiteitsverlies, of juist met werkgelegenheid? Welke producten zijn belangrijk voor onze regio maar kennen een leveringszekerheidsrisico? Op dit moment werkt het concernopgaveteam aan de ontwikkeling van een regionaal grondstoffendashboard, waarin we een start willen maken met het beantwoorden van een aantal van dergelijke vragen. De resultaten zijn ook relevant voor de ontwikkeling van de middellange termijn strategie, waarin we ons regionale grondstoffenprofiel nadrukkelijker willen koppelen aan onze beleidsdoelen.

In een ander traject hebben wij recent samen met de provincie Noord-Holland en de gemeente Amsterdam een experimentele opdracht gegeven aan de sector Verkeer en Vervoer (SVV) van het CBS, om een methode te ontwikkelen voor reguliere statistiekproductie van jaarlijkse in-, uit- en doorvoerstromen van goederen op regio-schaal. Welke productgroepen gaan de provincie in, welke gaan er uit, en in welke hoeveelheden? Bij welke productgroepen zitten de belangrijkste circulaire interventiemogelijkheden? De opdracht voorziet in een sterke decentrale behoefte om nationale gegevens over goederenstromen statistisch verantwoord te vertalen naar bruikbare informatie voor

regionaal circulair beleid. Indien de uitgewerkte methode aan de verwachtingen voldoet, kunnen de resultaten van deze opdracht van grote impact zijn op mogelijkheden voor de ontwikkeling van circulair beleid bij decentrale overheden in Nederland. We dragen met deze opdracht dus echt bij aan data-innovatie ten behoeve van de circulaire transitie.

Daarnaast houden we op het gebied van monitoring ook nauw contact met andere organisaties, en zijn we voornemens in te spelen op kansen die zich daarin (gaan) voordoen. Zo hebben we aangegeven bereid te zijn bij te dragen aan een interprovinciale inspanning voor de ontwikkeling van een regionale [ICER](#) of een regionale [materiaalmonitor](#), en denken daarover ook actief mee in IPO-verband. We volgen op afvaldata gebaseerde marktinnovaties, zoals 'waste scans' voor ondernemers waaraan wordt gewerkt door de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied en Amsterdam Economic Board, en bekijken welk moment geschikt is om daar eventueel op aan te sluiten. We verkennen samen met de Alliantie Cirkelregio Utrecht hoe we stappen kunnen zetten met het in kaart brengen van onze circulaire ondernemers door middel van een regionale vertaalslag van de [landelijke nulmeting](#), en anticiperen op de vraag welke noodzaak tot data-ontwikkeling de Europese EU taxonomie teweeg gaat brengen bij onze (groene) ondernemers.

- *Interne monitoring*

Het concernopgaveteam is tevens verantwoordelijk voor het transparant maken van de voortgang van de circulaire transitie in de organisatie, en monitort en evalueert de activiteiten uit de uitvoeringsagenda. We onderzoeken manieren waarmee we activiteiten kwantitatief kunnen koppelen aan onze beleidsdoelen. Dat blijkt nog niet zo eenvoudig. Wat is bijvoorbeeld de impact van een netwerkbijeenkomst op het verlagen van milieudruk door materiaalgebruik? En hoe meet je de relatie tussen het aanstellen van een ketenregisseur en leveringszekerheid van kritieke materialen? Samen met het Rijk en IPO bekijken we hoe we deze vragen, waarschijnlijk op termijn, kunnen beantwoorden. Voor de eerstvolgende evaluatie van de uitvoeringsagenda houden we een kwalitatieve methode aan.

Circulair Inkopen

Naast het monitoren van regionale grondstofstromen ten behoeve van toekomstige aanscherping van het circulaire beleid, zet het concernopgaveteam zich ook sterk in voor de versnelling van circulair inkopen. De ambitie en bijbehorende werkzaamheden richten zich zowel op interne als externe versnelling.

- *Extern circulair inkopen*

Wij hebben recent opdracht gegeven een regionaal ondersteuningspunt op te richten voor circulair inkopen. Vanuit dit ondersteuningspunt is er het komende jaar expertise en ondersteuning beschikbaar voor alle decentrale overheden in de provincie Utrecht op het gebied van circulair inkopen. De ondersteuning heeft de vorm van:

- een ervaringsdeskundige als vaste secretaris bij het periodieke regionale inkopersoverleg,
- het ontwikkelen van een digitale kennisbank met goede voorbeelden en leidraden,
- een mogelijkheid voor individueel maatwerk als daar vraag naar is.

Het eerste regionale inkopersoverleg met circulair ondersteuningspunt vond plaats op 20 mei jl. Het overleg bestond uit vertegenwoordigers van 12 gemeenten en een waterschap. Er wordt actief gewerkt aan het vergroten van het aantal deelnemers bij de volgende bijeenkomsten. De komende periode zal in ieder geval worden gekeken naar samenwerkingsmogelijkheden voor circulaire aanbestedingen, bijvoorbeeld op het vlak van marktconsultaties. Ook kennisdeling staat centraal. Recent zijn tips en ervaringen over circulair aanbesteden van openbare verlichting in het netwerk gedeeld.

De oprichting van dit ondersteuningspunt sluit aan bij de aanbevelingen uit [het onderzoek](#) dat in opdracht van ons door Arcadis en Cirkelstad is uitgevoerd naar de status van duurzaam- en circulair aanbesteden bij de overheidsorganisaties in de provincie Utrecht (november 2020), en het regionale bestuurlijk overleg dat hierover heeft plaatsgevonden op uitnodiging van Gedeputeerde Strijk (februari 2021).

- *Intern circulair inkopen*

Omdat circulair inkopen is aangewezen als een van de speerpunten voor deze coalitieperiode, werkt het concernopgaveteam momenteel aan een onderzoek naar de status van circulair inkopen door de eigen organisatie. Belangrijk onderdeel van dit onderzoek bestaat uit het voeren van gesprekken met de verschillende betrokken afdelingen om te identificeren waar de knelpunten liggen. Daarbij kan worden gedacht aan expertise van facilitaire dienstverlening, grond-, weg- en waterbouw, inkoop en subsidies, en duurzaamheidsmedewerkers. De kansen, (on)mogelijkheden en belemmeringen worden in kaart gebracht, en moeten uitwerking krijgen in de circulaire middellangetermijnstrategie.

Belangrijke aandachtspunten zijn in ieder geval:

- de definitie van circulariteit voor onder andere monitoring van circulair inkopen,
- data die opgeslagen ligt in het contractmanagement,
- eventueel benodigde softwareaanpassingen,
- kansen voor verschillende productgroepen,
- bewustwording van de organisatie,

- de stapeling van inkoopambities zoals MKB-vriendelijk inkopen, innovatiegericht inkopen, fairtrade inkopen, inkopen met social return on investment, het schone lucht akkoord en circulair inkopen.

Bewustwording, kennisontwikkeling en inspireren in de eigen organisatie

Ten derde werkt het concernopgaveteam intensief aan bewustwording, kennisontwikkeling en voortgang van de circulaire transitie in de eigen organisatie. Dit betekent in veel gevallen maatwerk. Soms is er behoefte aan een basispresentatie, waarin het concernopgaveteam bijvoorbeeld de verbinding legt tussen een specifiek beleidsveld en de circulaire transitie. Een andere keer is er behoefte aan specifieke inbreng bij een bepaald vraagstuk.

Voorbeelden waaraan door de organisatie wordt gewerkt met ondersteuning van het concernopgaveteam zijn:

- het borgen van circulariteit in het nieuwe programma Recreatie en Toerisme en het nieuwe beleid voor toekomstbestendig bodem- en waterbeheer,
- desgevraagd adviseren aan gemeenten hoe zij circulariteit kunnen opnemen in hun omgevingsvisies,
- een externe opdracht ten behoeve van circulaire gebiedsontwikkeling,
- het opnemen van circulariteit in de te ontwikkelen provinciale bossenstrategie,
- of het ter inspiratie organiseren van veldbezoeken aan circulaire ondernemers.

Het concernopgaveteam laat zich voor dergelijke activiteiten regelmatig adviseren door regionale partners en andere provincies, en werkt nauw met hen samen om ook regionaal de circulaire transitie te versnellen.

Ketenregisseurs, convenant Duurzaam Bouwen, en scherper regelgeving

Tot slot heeft Gedeputeerde Strijk tijdens de BEM-commissie van 19 mei jl. aangegeven in deze brief in te zullen gaan op drie specifieke aandachtspunten: Ketenregisseurs, het convenant Duurzaam Bouwen, en het verscherpen van regels.

- *Ketenregisseurs*
Door Provinciale Staten is reeds een aantal keer gewezen op de kansen van ketenregisseurs voor de regio. Ketenregisseurs zijn mede daarom specifiek opgenomen in de economische visie van de provincie Utrecht: *Focus op een vitale en duurzame economie 2020-2027*. Het concernopgaveteam onderzoekt momenteel de ervaringen van de provincie Flevoland en de Metropoolregio Amsterdam (MRA) met respectievelijk ketenmanagers en grondstoffenregisseurs. Ketenregisseurs krijgen een plaats in de eerstvolgende geactualiseerde uitvoeringsagenda, verwacht in Q1 van 2022, waarbij wij ons zullen baseren op de geleerde lessen van anderen.
- *Convenant Duurzaam Bouwen*
De provincie Utrecht werkt aan een regionaal convenant Duurzaam Bouwen, waar ook circulariteit onderdeel van uitmaakt. Onderzocht wordt op welke wijzen bovenwettelijke normeringen hierin zijn op te nemen, waarbij afstemming met stakeholders als projectontwikkelaars en gemeenten centraal staat. Doelstelling is om voor eind van het vierde kwartaal 2021 het concept convenant opgesteld te hebben. Hierbij gaat zorgvuldigheid boven snelheid. Een eerste versie van het convenant wordt in het najaar van 2021 aangeboden aan Provinciale Staten om u de mogelijkheid te bieden te reageren en suggesties te doen voor bijstelling of uitwerking. Het convenant wordt idealiter half december ter vaststelling voorgelegd aan Gedeputeerde Staten, als één der tekenende partijen (zie ook Statenbrief 'Aanpak opstellen convenant Duurzaam Bouwen').
- *Scherper stellen van regels*
Het verscherpen van regels is één van de instrumenten die wij tot onze beschikking hebben om de circulaire transitie te versnellen. Er kan bijvoorbeeld gedacht worden aan verscherping van inkoopvoorwaarden, verscherping in de omgevingsverordening, of verscherping middels een regionaal (bouw)convenant. Waar en wanneer het scherper stellen van regels het meest effectief is om onze beleidsdoelen te halen, is nog een open vraag. Het in te zetten instrumentarium per beleidsveld moet worden uitgewerkt in de circulaire middellangetermijnstrategie.

Vervolg

Het totale overzicht van circulaire activiteiten waaraan wij werken staat in de uitvoeringsagenda Circulaire Samenleving 2021-2023 die wij in december 2020 met u gedeeld hebben, en nu voor de volledigheid nogmaals met u delen.

Volgens planning ontvangen Provinciale Staten in Q1 van 2022 de eerste geactualiseerde versie van de uitvoeringsagenda. De middellangetermijnstrategie wordt in Q4 van 2022 verwacht.

Bijlage

- Uitvoeringsagenda Circulaire Samenleving 2021-2023

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen